

України. *Відомості Верховної Ради України*, 1995, № 6, ст. 35.

3. Конвенція ООН про права дитини. Ратифікована Україною 27.02.1991 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

4. Порядок взаємодії суб'єктів при виявленні, реагуванні та наданні допомоги дітям, які постраждали від жорстокого поводження: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>.

Євген ГІДЕНКО

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
капітан поліції

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Забезпечення всебічного та ефективного захисту прав дитини є імперативною нормою сучасного правового суспільства. Діяльність правоохоронних органів у цій сфері набуває особливої значущості, оскільки саме на них покладається функція превенції, припинення та розслідування правопорушень, об'єктом яких є неповнолітні. Однак існуючі організаційні засади потребують постійного вдосконалення для досягнення належного рівня захисту фундаментальних прав та свобод дитини.

Однією з ключових організаційних засад є спеціалізація у межах правоохоронних органів. Створення окремих підрозділів або введення до штату спеціально підготовлених працівників, які володіють глибокими знаннями у сфері дитячого права, вікової психології та особливостей кримінального провадження за участю дітей, є основою ефективного захисту. Така інституціоналізація спеціалізації сприятиме підвищенню якості досудового розслідування, забезпеченню належного процесуального статусу дитини як потерпілого чи свідка, а також застосуванню ювенальних технологій у правозастосовній практиці.

У процесі удосконалення системи захисту прав дитини важливо враховувати фундаментальні міжнародні документи, які визначають пріоритети у ставленні до дітей. Зокрема, в Декларації прав дитини, прийнятій резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року, зазначено: «...Людство зобов'язане надати дитині все найкраще, що воно має...» [1].

Ця цитата відображає глибинний моральний імператив, який має бути покладений в основу діяльності всіх інституцій, що займаються захистом

прав дитини, зокрема правоохоронних органів. Вона акцентує увагу на абсолютному пріоритеті інтересів дитини у всіх сферах суспільного життя та зобов'язанні держави створити максимально сприятливі умови для її розвитку, безпеки та реалізації прав.

У контексті діяльності правоохоронних органів це означає не лише необхідність реагування на факти порушення прав дитини, а й формування цілісної системи превентивних заходів, міжвідомчої співпраці та спеціальної підготовки кадрів. Забезпечення прав дитини повинно стати стратегічним завданням, яке реалізується через відповідні організаційні, правові та соціальні механізми [2].

Іншою важливою організаційною засадою є міжвідомча координація та інтеграція зусиль різних суб'єктів, уповноважених на захист прав дитини. Відсутність чіткої вертикалі та горизонталі взаємодії між органами поліції, прокуратури, соціальними службами, органами опіки та піклування, а також закладами освіти та охорони здоров'я, призводить до дублювання функцій, неефективного використання ресурсів та, як наслідок, послаблення захисту прав дитини. Запровадження чітких алгоритмів взаємодії, укладення меморандумів про співпрацю та створення спільних робочих груп є нагальною потребою [3, с. 60].

Не менш важливим є забезпечення інституційної спроможності правоохоронних органів у сфері захисту прав дитини. Це включає не лише належне кадрове забезпечення, але й матеріально-технічне оснащення, а також постійне підвищення кваліфікації працівників. Забезпечення доступу до сучасних методик розслідування, психологічної підтримки дітей, які постраждали від насильства або стали свідками злочинів, а також створення безпечного та дружнього до дитини середовища під час проведення слідчих дій є обов'язковою умовою ефективного захисту [4].

Окремої уваги заслуговує впровадження дієвих механізмів контролю за діяльністю правоохоронних органів у сфері захисту прав дитини. Наявність ефективної системи внутрішнього та зовнішнього контролю, включаючи громадський контроль, сприятиме запобіганню зловживанням, підвищенню транспарентності та підзвітності правоохоронців, а також забезпеченню належного реагування на скарги та звернення щодо порушень прав дитини.

Тож підвищення ефективності захисту прав дитини в діяльності правоохоронних органів вимагає комплексного підходу, що ґрунтується на системності, спеціалізації, координації, інституційній спроможності та контролі. Реалізація цих організаційних засад у повному обсязі сприятиме неухильному дотриманню принципу найкращих інтересів дитини та забезпеченню її всебічного захисту з боку держави.

Список використаних джерел

1. Декларація прав дитини: Декларація ООН від 20.11.1959 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text.
2. Child Law в Україні та світі. *Вища школа адвокатури НААУ*. URL : <https://www.>

hsa.org.ua/blog/child-law-v-ukrayini-ta-sviti.

3. Дацаківська О. Ю., Максименко К. М., Стельмах С. С. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. *Соціальні послуги для сімей у громаді*. 2021. № 2. С. 57-60. URL : https://www.unicef.org/ukraine/media/12711/file/Spilno_posibnyk_2_casemanagement.pdf.

4. Залучення в Україні дитячого психолога для опитування, допиту дитини в суді. *Судово-психологічна експертиза*. URL : <https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/5133-zaluchennya-dityachogo-psikhologa-dlya-opituvannya-ditini-v-sudi-v-ukrajini>.

Іванна ГОРБАЧ-КУДРЯ

старший викладач

Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАГУВАННЯ УПОВНОВАЖЕНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ

Актуальність обраної теми обумовлена зростанням у Єдиному реєстрі судових рішень кількості постанов про закриття провадження у справах про притягнення до адміністративної відповідальності особи за статтею (далі – ст.) 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) («Булінг (цькування) учасника освітнього процесу») (далі – ст. 173-4 КУпАП) та неоднозначним тлумаченням уповноваженими суб'єктами частини п'ятої зазначеної норми при кваліфікації дій керівника закладу освіти.

Метою доповіді є презентація алгоритму реагування уповноваженими працівниками підрозділів Національної поліції на випадки булінгу (методичні рекомендації) (далі – Алгоритм реагування), підготовленого автором на підставі положень чинного законодавства та відомчих нормативних актів.

Алгоритм реагування розроблений з урахуванням нормативно-правових положень Закону України «Про освіту», КУпАП, Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1646 (далі – Порядок), Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.04.202 №357 (далі – Інструкція). Він передбачає обрання інспектором Служби освітньої безпеки для виконання певного варіанту послідовності дій, залежно від того, ким є заявник.

Алгоритм реагування

1. З'ясувати особу заявника.

1.1. Якщо це **керівник закладу освіти**, визначити:

а) час отримання ним заяви або повідомлення про випадок булінгу